

[Ministeren for Handel, Industri og Søfart.]

vilde begrænse den egentlige Luksuskørsel saa stærkt som nødvendigt. Jeg er ikke blind for, at det vilde have været langt lettere for Administrationen, hvis man f. Eks. havde kunnet sætte en meget høj Afgift paa Benzinen, men jeg tror ikke, det vilde have været praktisk muligt at gaa en saadan Vej, og havde man nøjedes med en forholdsvis beskedne Afgift, havde der ikke kunnet opnaas Sikkerhed for en saadan Nedsættelse af Forbruget, som i Dag er nødvendig. Det er herefter ikke fundet forsvareligt alene at stole paa en eventuel Afgift, og det har derfor været nødvendigt at iværksætte det Rationeringssystem, som jeg nu har omtalt.

Noget andet er, at det ved Tilrettelæggelsen af hele Systemet med Kort af forskellig Farve m. v. har været nødvendigt at tage Hensyn til, at der eventuelt kunde komme en Afgift, og at Systemet kunde have været enklere, hvis dette Hensyn til mulige Afgifter ikke havde skullet tages.

Det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen kom ind paa en Omtale af Prisspørgsmaalene og var utilfreds med, at Regeringen ikke havde hindret enhver Prisstigning herhjemme af hvad Art nævnes kan. Ja, det ærede Medlem gik endog saa vidt, at han antydede, at Regeringen ligefrem ønskede, at Priserne skulde stige. Det ærede Medlem tillagde Regeringen Synspunkter som dem, der fremgaar af følgende ordrette Citat, som jeg beder om den højtærede Formands Tilladelse til at anføre:

„Priserne skal have Lov at stige uhemmet, Kapitalisterne skal have Lov at tjene saa meget, som de overhovedet kan presse ud af Befolkningen, og den arbejdende Befolknings Indtægter, Lønninger, Arbejdsindtægter, Renter eller hvad de har, maa ikke blive forøget.“

Jeg tror ikke, at Imødegaaelse af slige Paastande er nødvendig, og jeg skal derfor lade Udtalelserne staa for, hvad de er værd.

Forholdet er jo det, at der straks efter, at Loven om ekstraordinære Foranstaltninger var vedtaget den 3. September, udfærdigedes et Forbud mod ekstraordinær Forhøjelse af Varepriserne. Forbudet var udfærdiget med den akutte Situation for Øje og tog Sigte paa i saa vidt Omfang som muligt at undgaa, at alle Varelagre her i Landet, af hvilke maaske nogle var indkøbt til billige Priser, nu som Følge af den indtraadte kritiske Situation pludselig blev sat op, hvorved der kunde indtjenes en urimelig Avance paa Samfundets Bekostning. Jeg tror, denne Foranstaltning, som det

ærede Medlem synes at være helt ukendt med, har haft en særdeles gavnlige Indflydelse. Noget andet er, at Bestemmelser som de omhandlede naturligvis ikke kunde blive staaende for en længere Periode. De tog, som nævnt, Sigte paa den akutte Situation, men da denne syntes at blive af længere Varighed, var det selvsagt nødvendigt for Regeringen ogsaa at give Prisforskrifterne en mere varig Udformning med Hensyntagen til alle de skiftende Forhold inden for Erhvervslivet.

Selv om det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen vil forsøge herpaa, kan det ikke nytte at stikke Hovedet i Busken; vi kan jo ikke herhjemme undgaa de stigende Priser, som er en Følge af hele Verdenssituationen. Det er nødvendigt at stille Erhvervslivet saaledes, at det stadig bliver i Stand til at skaffe Varer til Landet og at producere Varer her i Landet. Paa den anden Side maa det tillægges den største Vægt at fastsætte saadanne Regler, at man i saa vidt Omfang som muligt forebygger urimelige Prissving og forebygger, at den enkelte paa uforsvarlig Maade beriger sig paa Samfundets Bekostning.

Der har mellem Det erhvervsøkonomiske Raad og Regeringen været fuld Enighed om, at det ikke har været muligt med en længere Periode for Øje at hindre Prisstigninger. Man kan ikke gøre det for de Varer, som produceres her i Landet, saa vist som Produktionsomkostningerne er stigende. Enhver dansk Produktion er i større eller mindre Grad afhængig af de udenlandske Priser. Og for de importerede Varers Vedkommende kan man saa meget mindre komme uden om Prisstigningerne. For en kortere Periode kan man vel, som sket er, fastholde det rene Indkøbsprincip og altsaa kræve, at Varen altid skal sælges paa Grundlag af dens faktiske Indkøbspris, selv om Erstatningskøb nu vilde koste meget mere; men for en længere Periode er det ikke holdbart. Ligeledes kan man, hvor gerne man end vilde holde Priserne nede, næppe for en længere Periode med Rette kræve, at den handlende altid skal blive staaende ved den samme faste Nettoavance som tidligere, idet det maa anses nødvendigt i et vist Omfang at lade ham beregne en noget højere Nettoavance som Følge af øget Risiko og stigende Prisniveau.

Man vilde sikkert ikke komme nogen Vegne med blot at slaa fast, at enhver Prisstigning er ulovlig. Varer skal jo fremskaffes, og Erhvervslivets Funktion kan ikke standses. Opgaven kan da, hvis man ikke bevæger sig i Teoriernes Verden, men